

24. oktober 2013

UKA 2013/106
Kim Kielsen

UKA13-imit atuutilersumik uranimik aamma aatsitassanik qinngornilinnik piaasarnermik attueqqusinnigilluinnarnerup atorunnaarsinnissaannik Inatsisartut akuersisuteqarnissaannik Inatsisartut aalajangiussinissaannut siunnersuut.

(Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Aappassaaneerneqarnera.

Oqaluuserisassami immikkoortoq 106-mut Siumumi imatut oqaaseqaateqarpugut. Inuiaqatigiit nukittuut tassaapput inuiaat pigisaminnik nukittoqutillit pisuussutiminnik iluaquteqartut, tamanna Siumumi anguniakatsinni qitiuvoq. taamaattumik pisuussutitsinnik uumassusilinnik aatsitassanillu iluaquteqarnissarput suleriaqqinnissatsinni qitiupput.

Siumup pimooruppa nunatsinni innuttaasut atugarisaasa pitsangorsarnissaat qitiutillugu siumut ingerlaqqinnissaq, pinngortitaq mianeralugu peqqissuseq pilliutiginaq aningaasarsiornikkut nunatta aatsitassat periarfissiissutai atorlugit.

Aatsitassarsiorniartunut inatsiseqaratta qulakkeerisussamik aatsitassarsiorniarlutik qinuteqaateqartunut ersarissunik sakkortuunillu piumasaqaateqarfiusumik.

Nunatta ineriartortinnissaa qanoq sunillu aningaasassaqaartikkipput Siumut nalorninngilaq. Nalungilarput naalagaaffiup tapiissutai kisiisa isumalluutigalugit aningaasassaqaarfisavut naalagaaffinngoriartornitsinni aqutissiuussinnaanatigu namminersornerup eqqunneqarneratigut akisussaaffiit naalagaaffimmiit suli tigungisavut arlaliupput aamma taakku akeqarput, nunatsinni aqqissuusseqqinnerit annertuut aningaasatigullu annertuunik pisussaaffiisut siunitsinni utaqqivaatigut.

Taamaatumik kaasimaaginnarluta uninngaannarusungilagut eqqarsarluta qanortoruna una ima ilili, aamma avatangiiserput peqqissuserlu pilliutiginaq aatsitassanik isumalluutitsinnik atuisinnaalluta qularinngilarput, nunarsuatsinni isumaqatigiissutaasut ataqqillugit, periarfissallu atorluarlugit suliffissatigut aningaasarsiornikkullu iluaqutigisinnaasavut ersarissumik isummernitsigut aqutissiuutissagivut Siumumi isumaqarpugut.

Pinngortitaq najugarput inunnut uumasunulluuniit ulorianartungorlugu pinngortitaasimasasoq Siumumi upperinngilarput, pinngortitallu tunniussinnaasai ulorianartunngorlugit atorpeqarsinnaalersarput aatsaat inunnit taamatut atorpeqarsinnasunngortinneqaraangamik.

Siumumi isumaqarpugut pinngortitap tunissutaanik atuinerput qanoq pitsaanerusumik inu-
inullu iluaqutaasumik aaqqissuussiviginiarneripput apeqqutaaginnartoq. Nunatsinni aaqqis-
susseqqinnerit aningaasassaqaqtinniarlugit ukiuni aggersuni ilungersuullugit kinguar-
sarnagillu sulissutigiumavagut. Pisuussutitut uumaatsunut akisussaaffik siullertut nammi-
nersornermut 21. juni 2009 angernitsigut nunatta periarfissinneratigut sulissutigineqarmat
nuannaaqaluta tigusimavarput.

Anguniarutsigu nunatta pisuussutai suugaluartulluunniit iluaqutigalugit nunarput piorsas-
sallugu taava qulakkeerniassavarput qanoq iliorutta pisuussutitta taakku atornerlunneqar-
sinnaanerat pinngitsoortissinnaanerlutigu.

Mingutsitsineq uloriageqigutsigu pisuussutitta nunanit sakkussiornermik nunarsuarmilu
isumaqatigiissutinik malinnikkumanngitsut suleqatiginaviangikkivut Siumumi aalajangi-
usimavarput, aamma uloriagigutsigu qinngornernik ulorianartunik peqqissuserput akornu-
serneqarsinnaasoq, taamaattumik aalajangersagaliorpugut tamatumunnga pinngitsoortitsi-
sinnaasumik akisussaaffik allanut aperiartorata nammineq tiggummigatsigu.

Siumumi tamanna qularingilarput nunanut allanut sillimaniarnermullu tungatillungu Dan-
marki suleqatigissagipput qanittumik akisussaassuseqaqtumik aamma uatsitullu naalagaaf-
fik Uran pillugu malitassaqaqarmat nunarsuarmi isumaqatigiissutaasut aqutigalugit.

Ajornartorsiummi sunaluunniit qaangerneqarsinnaangisaannarpoq isiginngitsuusaarnera-
tigut tikinnaveersaarneratigullu taamaattumik Siumumi aalajangiusimavarput nalornissuti-
ginagulu aatsitassat suugaluartut Uran-itallit piiarneqangilluinnarnissaanik atorunnaarsit-
sinissaq taaseqataaffigissallugu.

Oqartoqartarpoq inuuneq ulorianartunik ulikkaartoq - uagut inuttut suliassaraarput uloria-
nartunut suugaluartunulluunniit ingalassimaniassalluta sapingisatsinnillu upalungaarsimani-
assalluta, aamma naalakkersuinikkut nunatsinni suliassaraarput aningaasarsiorusukkalu-
aruttaluunniit upalungaarsimallutalu mingutsitsinerit pinngortitami atuinitinni minnerpaaf-
fimminiitinnissaat peqqissusermullu akornusiinnginnissaq akisussaaqataaffigigatsigu sulis-
sutigiuaannartariaqarlugulu. Kinguaatta kinguaassaasalu peqqillutik atugarissaarlutik pin-
ngortitamik uumasuinillu nunatsinni atuillutillu periarfissaqartuarnissaannut qulakkeerin-
neqataasussaavugut.

Nunatta pisuussutai ilaqarpata ilaminnit mianersuunnerullugit iluaqutiginiarneqarsinnaa-
sunik, taava aamma taakku pisuussutinik allanit mianersuunnerullugit iluaqutiginiartari-
aqarivut Siumumi isumaqarpugut tamannalu ilumoorullugu aalajangiusimavarput. Taa-
maattumik aatsitassanik suugaluartunik Uran-italinnik attueqqusinngilluinnarnerup atorun-
naarsinnissaanut nalorninata taaseqataassaagut.

Siumumit nalunngilarput taamatut aalajangerperput akisussaaffimmik annertuumik nassa-
taqartussaasoq, tamannalu Siumumit piareersimaffigaarput. Suliassaq angisooq pissanga-
nartorlu inuiaqatigiinnut allannguisussamik nassataqartussaavoq inuutissarsiornikkut anin-
gaasarsiornikkullu periarfissamik ammaassisussa.

Naalakkersuisunut sakkortuumik oqariartuutigissavarput nunatsinni alloriarnissani tulluttuni aatsitassarsiornerup iluani pingaaruteqarluinnartuni innuttaasunik peqataatitsinissaq, tamassuma niuerutiginissaaluunniit Siumumiit akuersaarnaviangilarput.

Taamaattumik Naalakkersuisut suliassamillu kivitsisussat tamaasa sulilluarnissaannik kisaappavut piumasarissallugulu Inatsisartut malinnaatinneqarnissaat taamatullu innuttaasunut paasisitsiniaaneq sukumiisoq ingerlaavartumik piumaartoq.